

Ilmub 2 korda
nädalis.

Olewik

iga teisipäeva
ja reede hommikul.

24. aastakäik. 14. Aprillil, 1905.

№ 30.

Teilmise hind:

Aastas postita	2 r. 50 k.	—	postiga	3 r.	—	k.
1/2	"	1	"	25	"	—
1/4	"	"	"	65	"	—
kuus	"	"	"	25	"	—

Üksik number 3 kop.

Kuulutuste hind:

Petitrea ruum 5 kop.
Aadressi muutmise korral on 10 kop. maksta
ja endine aadress üles anda.
Toimetuse ja talituse aadress: Kopenb., Anfa.
Olewik. Kastania uul. Nr. 59.

Olewiku abitalitused on: Pärnus, A. Kõngi raamatu kaupluses; Wiljandis, A. Tõllaseppa raam. kaupluses; Abjas, A. Laatsi raamatu kaupluses; Wõrus, F. Karlsoni raamatu kaupluses; Wõlweis, hra E. Waldti kauplus; Antslas, J. Juuriku kaupluses; Sangastes, hra Karwandi juures; Pukas, Abi theemajas; Elwas, hra Kattai juures; Jõgewal, Wonnad Jürmanni kaupluses; Mustwees, W. Fischmanni kaupluses; Põltsamaal, Wonnad Jürmanni kaupluses; Rakkes, A. Kalmi kaupluses; Tamsalus, A. Schmidt'i kaupluses ja, Narwas, M. Thomsoni juures.

Uue!

Uusi

Uue!

est Türgi tubahusti valmistatud pabersõfijid

H T Γ A (Mega).

25 tütti 15 kop., 10 tütti 5 kop.

Heeranis hea maitsega, soowitab lastele tähelepanemiseks

Ähisus S. Gabai.

Uue!

Uue!

Noori õunapuid,

borsdorfer ja

fuld-reinette on saada

Kastania uulitsas, nr. 59. Jurjewis.

„Bürgermeister“

Tettel lühawõtte pühal. 18. aprillil.

Pidu = õhtu.

I.

„Koor.“

Sendit õhtul wõtmäng 3. järgus. Hr. A. Jungbolzi juhat. Pri. M. Hinki ja hr. M. Simmi lahtel laasitegewusel.

II.

Tants.

Tantsuks mängis Arasnojarski polgu muusikahoor.

Biletite hinnad (ühes la tautule): I. plats 1.20 kop., II. plats 1 rubla, III. plats 80 kop., IV. plats 60 kop., balton 50 kop. Biletite eelmüüf 3. Streugebergi riidetupluses. Kambakoomis nr. 5. Pihupäewal tella 2 tsaabit „Bürgermeister“ püha juures.

Hakatus kell 9 õhtu.

Õpp tell 4 õõfi.

„Ugaunia“ eestseisjus.

Aiatöö katekismus.

Hind 25 kop.

Saada Peterburis, Palmigrent raamatutaupluses.

== Üns Hotel ==

Rauba uulisel nr. 3, kaubapoodide vastu; reisirajale soovitav. H. Pölst.

Münnan Teile selle läbi aupaalkult teada,
et mina 1. aprillist 1905 J. Adamsoni
kauba ärist (Kaubapoodis nr. 10.) priitahitult
lahkunud olen ja nüüd:

G. Weberi Suures kaubaladus

Aleksandri uul. nr. 2 tegew olen.

Lootes, et Teile mind ka selles väga
rikkalikult sisse seatud äris wana
uualdusega waatama tulete.

Rõõgaste aunistades

C. H. Sckel.

Praegu timus trüsti ja on raamatu kauplustest saada:

Noodi õpetus,

kirjutanud Dr. A. A. Hermann.

Sind 15 kop.

Mil odawa hinnaga ei ole senijani täielikult noobidõpetust saada olnud.
Pealadu R. A. Raag'i raam. kaupl. Jürjewis (Юрьевъ, Инфа, ryb.)

25. rubla waewatasu,

tes teadust unad wana-kauste mõia.
Korpt. meilawahi suurest õõel 7/8. aprillil
warostatud nelja mesipuu (raamat-
pau)

Äle. milles tahes puus liinud olimad.
Ädreis: W. K. P. E. S. O. S. trow.

Münnan teile teada, et on

— wälja mürida —

28. apr. 1905 aastast ära tuba, ait, tel-
ler, hobuse tall ja küün, waga jännis
liikuniludele. Kauba teib Konept trifu
jaures R. S. d. e. m. a. n. n.

Müün odawa hinnaga istutamise tar-
wis head teiti

• • • õunapuud • • •

Odawere siheltonnas. Saare wallas,
Ärtsi külas. R. Juhkam.

Omanika surma pärast on

wesiweski

m ü a. a. ühes maa, teitaja, triiphoone-
te ja formaliste rühustega, bind 4000 rub.
Ädreis: W. K. P. E. S. O. S. trow.
R. K. A. H. E. S. K.

Werieta wallawastis, Wbu
maafonnas, kuulutab tellge, et 10. mail
1905 a. tell 10 e. 1 Werieta wallamajas
mollitogu tooolekul

wäljastpookst laudadega

wooderdamise

13 d ühes materialidega wõhempa'umile
teel mõia antasse, 25 rubla tantsoni sisse-
maksimise. Palutakse istuud, kes juba
tööd soowivad wõia, tähtajal mollitogu
tooolekul 100 wäljastpookimisele timuda,
mille eel lähemad tingimised näha on.

g's Wallamajam: J. P. t. m. a. n. n.

Soowitame

kõigist kõige pa-

remaid kerge mait-

sega paberosijid

ФАЦЕТЪ

20 tükki 5 kop.

Suurel mõedul jäl-

lemistijatele odawad

hinnad.

Münnan

S. Gabai.

Jürjewis, panga majas.

Правда, правду. Н. P. e. s. k. o. s. t. r. o. w.
13. апреля 1905. г.

В. K. A. H. E. S. K.

Ülestõusmine!

Jumel! Jaa, kui ta tähenduse üle sõnab kindlad mõlema. Ku, siis surm, siis jälle elu — alles surma järele tärkav elu. Siis enne elu ning surma ei ole, seal ei wõi ka ülestõusmist olla.

Peaasjalikult tunneme kolmejuulist ülestõusmist: ristiusulist, Jumala hääst ülestõusmine, looduse tal: emest ülestõusmine ja rahwaste tuumusest ülestõusmine.

Surmatud ja hauda pandud Jumala ülestõusmisest teab meil ka iga suurem laps, sest et kodus selgest räägitakse, koolis seda kirjalate määruste järele õpetatakse ja siis kirikus ühtlugu lorratakse. Jaa ristiusu tunnistas räägib sellest siil oma kumbel, aga peaaesjades läheb nad selles ometi kõik ühte, nii et lahtuminek mitte tunna pärast ei tõuse, waid suju pärast.

Loobute ülestõusmisist näeme iga aasta oma silmaga Lõpmata palju toilingu tauni ning loomi, kes higitel ise turmuuuele juustufiwad, tõusewad kowadel, kui ilm oma pidu-kuue eluga poney, oma järelelujatase une elule. Seemnest tärkab tain, munast juu. tõuseb loom. Kui meie silma ja mõistust teritatud on kõige seda tähele panema ja meile kohused sellest mahi anuwamad, siis tunneme ka sellest ülestõusmisest suurt rõõmu. Rahwus jääb suur aja kwi-mühirbe laga asuata ja need, seda elu wõitlemusest rängaste rufuwad, sellest rõõmuse suurelt osalt ilma, mis loobus oma, poolt nähtawaste kõigile on walmistada tahtnud. Lühidelt, haiguselst waewatud teka, sobuta oie, seaduste wastu ekimise pärast kurtategijaks taamine ja weel palju muud ei lafe loobuse ülestõusmisest oia wõtta. Mitjonele on muwe nii raske koorem, et ta täit tähelepanemist enie peale tõmbab ja harwa millegi muu tarwis aega ja arusaamist jätab.

Imineesoo tuumusest ülesäratamist näewad ainult need lasteloomad, kes rahwaste elu minewitses ligemalt tunnewad, seda tähesolewa ajaga wõrdlewad ja selle järele, mis ole-

mas on, tulewiku kohta otsuseid teewad. See ülestõusmine ei ole mitte isearanis mõne aja külge lõdetud. Iks rahwas ärkab warem, teine hiljem, kuna mõned, kes liig wara enne teisi on ärkanud, mõnelis ajaks weel tultuma jääwad, et teisi ta järele oodata. Wahete-wahel tuffusjate eesotias tuleb isearanis hõnamaad nimetada. Riiklap Wene ja Jaapani merine tüli ta pinnal

Maaksim Gorki (õige nimega Mefel Peshkow), kuulas Wene kirjanik. Ta Riitas tänawa jaatuari-suus wangiõusmine sünnitas ka wõljamaoes suurt ärewust. Ta wangiõuleku ajal selgus, kui wõga lalati tema tõdetsit lagu peetaks.

Ta lasti mõne aja järele kantsionist peale lasti ja nagu niidid teotatakse, lõpetatawast wisi ta ta lohtuasi ära — Ta terwoti, mis juba ennem tehw oli, on kindluses wangiõuleku ajal weel hawemaks täinud. Oma näitemängu „Wõhjas“ läbi on Gorki Gesti lajatele isearanis tuntaw. Tema lühematest juttudest on paljud Gesti teelbe põlgitud. Ta on peaaesjalikult „pallasjalg-õel“ elu tujutaja ja ta teeb seda nii headalt, et tühanded ja tühanded tema järele selle peale koguni teistest seisuotaks wastama õptuad.

ta wirgeks teeb, nii et ta mõne aastatümne järele rahwaste kooris wägewaste laaja rääkida wõib, sest ta on rohkem suust, kui ühelgi teisel praeguse aja riigil.

Ükskult ei saa ühest rahwas seda suurt walgust, mis toiti rahwalitmeid täita ühest ärataks, tätte. Ka need rahwad, kes oma wõljamõnemise ja teele, waimuomaduste ja kombete läbi üksteistest pealt näha wõga lahu läheb, on üksteisega unemal ajal kindlas ühenduses, nii

et üks rahwas ei tea, kui kaugele ette jõuda ja teisi mahajätta ei saa. Päewast-päewa läheb sibe rahwaste wahel ista tugewamaks. West ja tult, raud ning tõi ülestõusused, mis nendega, ühendatud on, aitawad seda sibel tarastada, nii et ta wõimaks täita kindel on. Kurulawad ja raudteed wiitwad meid nühid mõne nädala jooksul rahwaste juurde, sellede limasolemisest alles hiljuti ainult rohkem haritud inimejed midagi teadsiwad, kuna need rahwahulade tarwis nagu olemas ei olnud. Illeisti nendel laugelid rahwastel kiulus on, seda müüwad nad meile, et seda mett wastu saada, mida nende me juurest isearanis tarwis. Sel teel tangete rahwaste ligema ühendusesse astumisel ei ole dieti weel kuigi pitka iga, aga ta on siiski juba suuri muudatusi rahwastewahelises olekus torda taatinud. Selle läbitatimise täpjuks tulewiku kohta on ära armamata juur. Tulewitus ei saa rahwad mitte ainult oma lompast wahetama, waid see, mis nende waim: tuskil tähtjat sünnitanud, saab kõitide oma olema, ja kui palju rittakaks jaawad tõi selle läbi.

Kui uhted oleme meie, enam-wähem walge nahaga trillajad, jennitaua oma pariduse peale, kui meie teisi rahwaid ligemalt ei tunne, aga jalgawa häbitundmusega peame wõerastega tuttawamaks saades nägema, misjuguine pimedus meid toepoolest ümbristib. Mõtleme ainult Jaapani peale ja mis ta üheainja aasta jooksul Wenemaale on õpetanud. Seda on nii määratu palju, et lohtudes ja imekatses tustatse, tuidas see dieti wõimalist oli, et meie juba warem et teadnud, misjuguised naabrid meil kangel idas dieti on. Meie laewad seistiwad Jaapani sadamates warem wahel tana aega antrus, mis selle kohta selget tunnistust annab, et see maa meie ligipeafemata ei olnud. Aga tuimus wõi uhtus, wõi ka hooitumatus, ei lubanud meil seda naabrirahwast wõbegi ligemalt tundma ja dieti hindama õppida. Nühid peame selle tundmadõppimise eest üitallisi kooliraha maksma.

Kui palju on Hispaania, see

enem nii wägew riit, kaotama püdanud, sest et ta oma alla wõidetud rahwaid tundma ei õppinud, waid niiküsti tobumaal kui ta asumaades peaaegu alustat pappide priidide läbi waatas, mis tal õieti näha ei lastunud. Käsuandjad rahwad, olgu nad paganad wõi ta misluguise nahkide, edendistwad kõigeit rufumist hoolimata enam, kui pealt näha wadad fästijad, nii et nad oma itkespidajad kas maha tapfivad wõi minema fihutafiwad. Need, kes enim arganud, ei ole kõige ärkamatets jäänud. Tuletame ainult greeklasi ja roomlast meelde.

Uts ifeäralne wool käib rahwaste läbi, nagu teda nii juurel wõetud weel kunagi ei ole tuntud. Ta on nii wägew, et ta kõikide tähelepäemist enese poole wõõrma sunnib. Miljonid, kes sentajani juuremalt jaolt nii tööstafiwad, et nende tööliljoft tähtsam jagu ästfute fatusläs, haffafiwad nüüd nõudma, et kõikide wõude peatum: „mis ja mitte ei taha, et sinule tehaft, jeda ära tee fina fa teistele“ nimelt fa nende fobia matfaks, kes teistelt sentajani palju nõudnud on, aga wõimalikult wähe ife wõstu annud. Itskitad kõigile digufe ja tegeliku tigu misfearmatusse nõudjaid on ifta olnud, aga nende hea ei ole nende lähemast ümbruseft palju eemale fõinud. Wida aga miljonite fuud fudame ja mõistuse sunnil üle maafera nõuamad, fee ei faa paljalt nõudmiste jada. Rahwaste wahel tekkimud kindel fide teeb nüüd wõimalikuft, et digeid mõtteid fähitse aja kas üle terve maa tuntafe, ja fee ühendab muudu nii lahusolejad.

Ennem oli fa nendel wõimalist ennast ristiümlistels püada lasta, kes oma tegudeft Kristuse peafajale tähta wõstu tegiwad. Ühel walmamal ajal mõistab amallit arwama: need aga hufka, kelle teod fõnatega fõttu ei fät, ja fee teepetist oma fõnnetüüwami'e ja fellest fõswannud wifja rahulikult matfemife palju rakfemats. Nende habafifa hirmutab ifeärans kartliffa, kes fija digetefi põhjustefi weel aru ei faa. Aga füllap fa need wiimaks nägijateft faamad . . .

Rahwaste tuimus on itig fana aega wõdanud, nii et ta muidugi t rraga ei faa. Täielift rahwaste

ärkafolekut meie flmad füll ei näe, aga juba fee, mida meie näeme, täidab fudant rõdmuga. Üleüldfufe faju astub itta rohkem ästfute lafu alemele. Wida haritum, wabam rahwas, jeda fangemale jõutafie fellest. Sentajani arwati, näitufets, et heided inimesed wanni ja wigafeid omast armust attama peawad, aga nüüd hafataffe itta fuggumailt nõudma, et felfikõnda fõhtatagu tēpooletst abitarwitajatele abi andma, ilma et nad felle eest tänuftuditi pruugiks olla. Alacalifed ja wanad ning pödurad peawad need olema, kellede eest felfikõnd ilma nendelt ähegi faju nõudmata nii hoolitfeb, nagu rahwas sentajani ähe ofa terwe, töõwõimuliste intimeste eest on teinud.

Rahwaste fawadel elawate hulgas olla on ülenäw tumbus. Reed tormid ja fülmad, mis nüüd ta weel on ja mis ifta jälle tulewad, ei fuuda enam fõhutada. Nad murravad fandaneid füll maha ja witwad tšubande enneaegu hauba, aga miljonid juhiwad nad ditfajale fifti ligemale.

Rõõmsad pühi nendele, kes fawadel optawad.

Elaw põhjusaine.

Dr. E. Reh järele.

Elu faladufi ära mõista ifthaldafiwad nendest aegadest peale, mil inimene mõtlema haffas, fõit need, kellede waim fellest arufaamifega ei leppinud, mis nendele kõige ligidamal oli. Stõit mõtteteabuse eht filofofia fisteemid ja fõit wutunufistused lähewad wiimaks ifta felle ära mõistufe peale wälja. Sentafau fui inimesel aga kõige tarwilifemad abinõud felle ülesande wõljaarwamistels puudufimad, nimelt ofa kindlat teadmist loodufe feadustefi, ei wõinud fõit need fisteemid umfhauda arwamistefi palju fõrgemale tõusta. Alles läinud aafafajale fai fee ofaks, et abiristade, ifeärans mikrofoopide (fuurefitegewad apparatid) täendamis läbi dige teele faadi, ja nagu paljulbel loodufiteabuse harubel fündinud, ruttu ilmatu fuur täff teeb ära fäia. Kui feda ebaftõudmist felle teega wõrelda, mis weel ära

fäia on, fift ei ole fee mitte fuur, waid wäga fuur on fa ainult felle peale waadates, mis entnem aafafadade jõokful tundma õpitub.

Peale felle, kui juba 1831. aastal Brantfufe wurija Dujarbin põhjendanud oli, et kõige madalamal afimel feismad loomad ainult wõlfejefi limatüfitejefi on, lats peale 1850-da aafaf tähtfal loomariigiteadlafel (Zoolog) Mats Schulz ei fõrda näidata, et fa fõrgemal järjel fefkwate olewuste rafud ainult limatüfid on, mida üfs wõi paar findlat nahfa ümber piirawad. Selle limale, kõige elama põhjusainele (Subftans), anti protoplasma nimefs.

Kui fift wäga mitmelt poolt feletufi amalatud ja palju katseid tehtud oli, lats wäga tähelepäemife-wääritilfel Zoologil D. Bütfchli'i õnnets kõige tähtfam, mis uuemal ajal felle põllul nähtud, leida. Paljulbel põhjustel arwas ta, et rafu protoplasma jälle lõp-mata wõifetefi nullifetefi fõos feifab. Nõnda jõudis fee wurija 1892. aastal nii fangele, et ta omad õpetufel protoplasma fõhta amaldas, millede järele protoplasma wäga penifetefi wagu-wõi färgedelarnafel fõosolewaf põhjusekufest on, mille nurfades, kus mitu nullifet fõttu puutumad, wärfefed, mitme-fujulifed terafefed, grannula, feifawad, fuma nullifetefi fifu weel on. Stõit ühendatult on fift-weel fõgu.

Selle leidufe äraarwamata fuur wäärtus ei ole mitte fellest, et protoplasma wiifitalift fõttufeadet nüüd tundma õpiti, waid ütlemata fuur wäärtus oli fõlgepealt fa felle põhjendamifefi, et neeldamad wiifitalifed feadufed, mis elawa algaine fõttufeadet ja liigtufi fõrradamad, fa eluta wagu fõhta fäiwad, mis elawale põhjusainele funktilist järele on tehtud. Nõnda on fee leidus fift-fimene põhjendus fellest, et elamaf ja eluta ilmas ühtlus walitfeb.

Kui fellest ajast faadit arwati, et Bütfchli wagu äratundmifefi enam ebaft minna ei faada, fift eeffit, fift ühel Amerika wurijal, proua Etthan Allen Andrews'il lats fõrda fa feda fõgu weel lahtutada. Ka Bütfchli nullifetefi fõstad on penifetefi waguft, milleks fift-weel

koju meelatel hilgusest ümbritset, milles loogidate ka kuulid aineid on. Võimalik on, et ka nende peenemate nullistete seinad jälle niisama toos seilavad. Võnna jaguneb protoplasma siis kahte üksteist lahutamatuks osaks: 1) Nullide sein, mis igalpool oma olemise poolest selleksjamaiks jääb, aga oma kujus, suuruses, paksuses jne. alati muutub; 2) nullide sise-osa, mis oma olemise poolest muutub, aga milles föwa aineid on. Esimene on alus, mille peal föl elunähtused põhjenevad, teine ainult selle põhjuseine sünnitus, aegamööda tõusnud välijabeide.

Niisajau oli võimalik ära määrata, et mitte ainult föl ühe ratu üksteisest jaod üksteisega ühendusest ei seisa, vaid ühenduses on ka föl ühe sepa ratud, millest järeldada võib, et igalpool sehas elav põhjuseine seelama on, et mitmesugused ratukujud ja sehad ainult wäl jagettide kujutawad, mis olude järele mitmesugused on. Wäga suur tähtsus on sellel, et elawal põhjuseinest võimalik on nakstsi kaswata, millese läbi ta alati wälismise ilmaga ja nullistete silemusega ühenduseesse jääb.

Uuomad ja ka inimene on ainult jaofoied sellest põhjendatud põhjuseinest, mis põhjalul hulga wõdera, wäartuista materjaliga segatud on. Wõdagi looduses ei sünni selle wõd teise üksteisest olewuse, ühe sellest, liigi wõd tõnu päraht. Enne kui need nagu närtsinud leht oma tohalk maha langewad, peab üks oia tallist põhjuseinest loobute juhatusel teistel lohtabel taltele pambud olema, wõd ta on teel fogunijekohade poole, sest wõdurdõmuse põhjuseine on teisel kujul uute tingimiste juures kohajem. Jkka ja ikka korub, et kuu mund ei ole, kui abindu otstarbe kättejaanisteks. Mõsugune kuu elawat materjali föige paremine alal hoiab, mis-sugused muudatused seba föige paremine teemad, need wõdatske käftle.

Mitte seha eht organismus ei ole loobute wiimane eesmärk: Terwe rida ühe liigi üksteist olewusi ei ole mund, kui ainult ühe kargema liigi liitmed. Sellest seisuohalt walgustatakse ka eelkäijatele omabuste pärandamise teer-

list käftmuse uue walgusega: „Et ole enam tarwis pärandamist (wanemate omabuste lootele päriba jät-mist) rääkida, wõib „ilennufest.“

Mi tähtis kui see samm ka olla wõib, millega waimurikka uurtja tähtsust tööd ja wõhemalt wäga huwitawad arwamised elawa põhjuseine saladuste tundmääpimiseks meid edasi on wiinud, selle saladuse enese wäljasaamine jääb weel kättejaamata kausufesse ja sead seba wõhemalt senitaua jääma, kui protoplasma keemialist koftuseade selgeteks on tehtud. Ja mis tuleb siis? Siis sead küll niisama minema, nagu seniajani on läinud ja nagu loobute-teaduse ajaloo iska on olnud: iga samm edasi, iga uus leidus, iga uue mõis-tuse aramõistmine jätab selle teaduse põhjus-ülesandeb puutumata ja need sammud wiitwad ainult uute küsimistele ja uutele mõistatustele. On niisama, nagu tahaks keegi inime filmapiiri kätte seada. Iga sammuga sead ta edasi ja on tal võimalik olnud merest risti ja põigiti üle kätia, millest ülesamine wõimata näitas, siis leib ta tuhandesugust, mis silma ja waimu rõõmustab; on ta mäele jõudnud, kuhu peafemine wõimata näitas, siis awab emast talle suurepäraline ül. waade ja imetspanemise-wääriline kausus. Aga see üks, mida püüti, filmapiir on ikka ja ikka jälle ta ihaldawate siimade ees suureks krusufes. Aga just see siimaramõistmine ta järele igatsemine ja ta uuri-mine on ju, mis loobute-teadustes, elusoladuste uurimises seba äraräätimata huwitust awalab.

Sõnumed.

Walitus. Kord. Kohus.

— **Wabakõlastamine.** Kõit Port-Arurist tagasi tulnud tagawa- ra-wältsed lastakse ühe Kõige kõrgema poole kätä peale toge tegewast teemistest wabaks.

— **Naominiisteerium** ühe kõrgema ametniku poolt r a h a r a i s t a mine, millest warum teatatud, on nüüd selgeteks tehtud. Ararjalud on ri-

gi raha umbes 400.000 rubla. Nüüd amab Peterburi ringkonna-lohtu tähtsamate asjade lohtu-uurtja Saitow üleskutte ja palub teatada, kus riig-nduunit Wõssili Zweno-witsch Kasperow on wõd olla wõib. Teated wõib kas siiskiult wõd kirjalkust postil kaudu Peterburi ringkonna-lohtu-uurtjale anda.

— Teatatakse, et selt skond wiinawabrikant siid walit-luse-ringkonnas käftmuse ktitama pannud on, et wiina-monopol meide kätte antud seaks.

— **Ühe kuu jook sul.** Dõnt äärtelesee maadesse semtowo kisteseadmise-käftmus on — nagu sealtelt sebest „Briaf. Kraf.“ näha — ühe kuu jook sul kätä lorda põhjalistult ära otustatud. Otsused kätwad teinetelele wastu. 10. weere. sat maafonna-mõisnikkude peamees W. N. Denisow oma palwe peale rõõmustama wastule, mis täiesti uuenduse poolt rääkis, kuid 1. aratril oli aga föja-ministri poolt Kõige kõrgemalt otus wälja palutud, et see käftmus pitema aja peale edasi jätaks.

— **Artistik. Mis üks kõrwa-koop maksab.** Jini poliitiseordul kütib kätä talupoega 3. rublaga, sest üks talupoeg oli teisele 3 kõrwa-koopi annud. Wallawanem waridib selle wastu ja tähendab fordnitule, et temal lepitamisteks õigust ei ole ja et ta kõrwa-koobid liig odawaste muuanud on. Kõrmit laurib aga, et kõrwa-koobi hind rublast mitte üle olla ei toht.

— **Aga kas oleb ka rahul,** kui ma sulle ühe rubla ja kõrwa-koobi annan? — küsib wallawanem.

— **Rahul!**

— **Wallawanem** annab sealtamas toge fordnitule tubli kõrwa-koobi ja selle peale ühe rubla, mille see ka waitides wastu wõtab.

— **Wittebõki** subermangu-üsem on kätä wälja annud, et rahwa Taga-Kaustakasse rändamine ara teelata tuleb, sest et sead olnud wäljarändajatele praegu mitte head pole.

— **Käsk gardi-ekipajile** (Ks. jagu laewamänge). Nagu „Kotim“ teatab, olla gardi-ekipajile käft antud, et madrused mitte neid „lehe-

fest" kätte ei võtaks, mida multilaste peal mõl forterites laiale püütafse laotada, et nad mitte neid "kurjamõttelisi isikuid" — sojalad, demokraatilis, neid jaapanlaste abimehi ei kuulaks, et nad nendeft väljastäimistele sõrmale hoiaks, nende üleskutsel mitte ei loeks; linnuad nad aga tsararmisteks, siis tulewad nad "finni võtta" ja ülemuse ette wia.

— **Wallitsuse kääst 400-tuhande nõudmine.** Dr. Schiblowski, kes sõjawäe wallitsuskonnale Morganti wissi järele wallimistatud sojalalike määratu suurel hulgal kätte toimetaks, et ole sõjawäe toidumoonakommissjoni otusjega, et sojalalike hulgile ei kõlba, rahul ja andis sellepärast wallitsuse wastu 400-tuhande rublalise nõudmise sisse. Sõjawäe wallitsuskond on 200-tuhande rublalise wastundumise sisse annud.

— **Kange ida ase-wallitsuse asjus.** "Raswei" teatab: Kange ida ase-wallitsaja neil kantsleleld — kabanisti, sõjawäelise-tuwmama, mere ja diplomaatia kantsleleld — on otustatud nende praegusel kujul alaf hoida kuni Kwantuni maakonna Wene wallitsuse alla tagasimõtmiseni. Niisama hoiatafse ka ase-wallitsaja ülespidamine endisel kujul alaf.

— **Ajakirjaniikkude saadikute koosolek.** "S. S. Si." kirjutab: 5. aprillil kellä 1.—5. oli Peterburis kottu sõitnud promintsi ajalikeste saadikute ja pealinna ajakirjajuse afemistude (kaasi toimetustel ühes) ehtalgne läbirääkimine. Ühegi tangelt, nagu Tashkentis ja Samarandis, olivad afemitud. Niisama oli ka Siberis ajakirjanikka. Üleüldine meeleolu on wärske. Kõik on täis lootust ja usku paremate päemuste sisse. Juba ainasti seltsimehelistust mõtete-wahetamisest on näha, et suurem osa ajakirjanikka selget ja täit wastust Wene seltskonda ärewuses hoidmate süünnuste peale joowib.

Ka Gesti lehtede poolt olivad afemitud sellest koosolekust osa wõtmag.

— **Rahju, mida Wenemaa rahapaberite kurji langemisel jaanud.** "Ruski. Slowo" awal-

dad selle kohta järgmist: "Nigirent-paberist on meil 3-miljardi rubla eest: ka paberi pealt 17 rubla lahju arwata, teeb wälja 510-miljoni. Wenemaal on 22 linnade krebit-ühisust, kes 1500-miljoni rubla wäärtuses obligatsioonist wälja annud. Obligatsioonid on 15% langenud, mis 225-miljoni rubla lahju wälja teeb. Põllupangad oma 2. miljardi rubla wäärtuses obligatsioonidega, mis 16% langenud, annawad 240-miljoni rubla lahju; 4% mõisnikkude, 4% talu-porgabe- ja 3½% mõisnikkude-pantfirjad — kottu 700-miljoni rubla wäärtuses, mis 28% langenud, annawad umbes 200-miljoni rubla lahju. Raadete-ühisuste obligatsioonid oma 2500-miljoni rubla wäärtuses annawad 22% hinna kaotusega üle 500-miljoni lahju. Alles hiljutiine Putilowi wabriku kinnipanel mõjus nii kõrre (rahaturru) peale, et rahwas ühe ainsa päewa sees 720,000 rubla lahju sai.

— **Soome senat** on otustanud mittesuguste põllutööliste-ühisuste senini antud abiraha 530,000. marga pealt 750,000-ks marga peale tõrgendaba.

— **Soome üliõpilaste** ühisuses "Suomalaisten Ruksa" korjatamat palmetirjale praegu allkirju, et heltsugi ülikoolis Soome keel maa päris-keeleks laaks tunnustatud. Wiimajel kooliaastal olnud üliõpilis 943 Soome ja 454 Rootsi üliõpilast, kuna ettelugemisi ainult 28. isiku poolt Soome keeles, 64. isiku poolt aga Rootsi keeles peeti.

Koda. Kool. Kirik.

— **Büha sinod** on teletuse annud, et wtnapoodides müüjad mitte kirikutööle hoolikandjateks nimutamiseks ette pandud ei wõi jada.

— **Üliõpilased** sõidamad wäljamaale. Nagu ajalikest teatamad, sõita rahkesti üliõpilasi Wenemaal praegu wäljamaale, et seal üliõpilaste kewanissi ettelugemisi pealt kuulata.

Zeltfielu.

Bühapäemal oli Jurjewi ostu-ühisuse "Progressi" awamine. Kuna ühisuse ajutajad juuremat jaolt üksteisele tundmata

oliwad, siis oli ühisuse kuhatusse wallimine kaunis keeruleine ülesanne. Kellest ehk ühisusele nende ajutajadumise poolest tulu oleks wõtnud loota, need oliwad suurele hulgale tundmatad, nii et nad sellepärast täiis sõrmale jäitwad, kuna need, kedas rohkem tunti, wallimisele mõnelugustel põhjustel wastu olivad. Wiimaks waliti esimeheks cand. phil. Koskora, kirjatomeitajaks koolitöetaja Mägranen ja kasapidajaks trükitaja-omanik Jirik. Enne kui midagi kulusamat ette wõetaks, peaks juhatajad ennast sarnaste ühisuste tegewusega wõimalisust häästi tutwustama. Esimehed sammud nõuamad kõige juuremat etteawastusi. Kui jõud ja uraldus taowad, küllap siis aega on kiiremine edasi jammuda.

Zegafõnnumed

omalt maalt ja wõerisilt.

— Tallinna haigemajasle on 6. aprillil 300 haawatud sõjamereest läinud.

— Katalab, keda maal olewate rahutuste pärast mitmele poole meile kudemaa linnadesse toodi, on ära tagasi läinud, sest et neil dieti midagi teha pole olnud.

— **Prohwessori** te otust. Wiimajel üliõpilis Wenemaal tõrgemate õpetustele afemistude koosolekul wõeti järgmine otjus wastu: "Prohwessori te koosolek peab oma kohuleks oma pahameelt ja lõpulistu protesti ühisuse wallitsuse ning waimutiku-keisuse afemistude, niisama mõningate ühisfondistide tagude ning ajutuste, isikarais aga ajakirjanduse healekandjate wäljakutsumina tegewuse wastu awalbada, selle tegewuse eeskärjiks on rahwast haritud keisuse wastu, joolikelt aga õpptom noorejoo wastu, ühes ästada. Nõnda tüli ja waenu riigis elule kutubeks, anaw sarnane tegewus seltskonna ees hirmu ja nähine algolusete wõitlustest, kus kõik kõigi wastu wälja astuwad ja mis siis ühiselu kõige tarwilisemate tingimistele tätesti ärajalgamisteks saab.

— **Rootsi** 9.5. naisterahwa märgukiri. Rootwa linnapea on neil päewil 955. naisterahwa allkirjaga märgukirja saanud, milles palutakse, 1) et Rootwa linna-woli-

Teised lehed.

loagu prolt walituid komisjonis, kes 18. weebri reitripti põhjal riigitihtamiste korra ülessehitamiseks nõu peab pidama, terwe Wenemaa koaniffude walimisõiguse elma kogu peale maotamata maksuwaits tunnistatoks ja 2), et naisterahwastel linna-omawalitsustele olla wõtta õigus olets. Märgufiri lõpeb järgmistis sõnadega: „Meie palume ka Moskwa linna aelmist, kui nad rahwa asemistubena riigitihtamiste korra ülessehitamiseks kiskumisi harutama tutustate, la seal Wene naisterahwaste poliitiliste õiguste kaitsejatenä wälja astuda.

— Ahababist. Sada suunit naisterahwaste müümine. „Rusit. Slowoit“ telegraafieritakse: Pärissa wõimumeeste eest Ahababist freisi piiridesse põgenesid turklased, kes suurt puubusti kannatamab, müüwad turkmeenlastele naifi. Egiotia oli maks noore naisterahwa eest 60 rubla, pärafi aga maksuab flafotitad riikad Werwi turkmeenlased nende pealt igahibe eest 200—400 rubla.

— Andas Sotios Mandshuria kiskumisi seletatakse. Ilde Wene tebe sõnumelaatja kirjutas selle kohta järgmiselt: „Sõjale lõppu teha on wäga lihtsabile“ (seletanud sõnumelaatjale keegi To'io suumateksti ilandatefi). „Meie kiskutam: W ne wäed Mandshuriasi wälja ja pöörame siis Sõinamaa poole, seletabes: „Õige nii dead, siin on Teie maas Teie tagasi.“ Sõinamaa faab sellega muudugi rahul olema. Terwe maailm kannatab sõja all ja terwe maailm faab Huna teisteks üles tõusma. Sõda Jaapaniga wõtte teie edasi pidada. Saatte oma sõjawäed Jaapanis maale ja pidage sõda. Mandshuria aga on Sõinamaa jagu, mille peal mitte wõibelda ei tohi. Nõnda faab sõjale tegelikult lõpp tehtud — sest Wenemaa ei saa ju ometi terwe maailma wästa sõda pidada. Jaapan faab Mandshuria Sõinamade tagaflaandamise taluts omale Port-Arturi pidama, Korea üle ülemwalitsuse wälja kuulutama ja Wenemaalt sõjalulu alemel Saha-lini saare omale pidama.“

— Balti püüdes. Selle peal-firja all loeme „Riisiki Westnikusi“ järgmist: „Now. Wremja“ tähendab, et kohalik Saksia ajafirjandus maal olewat talupoegade rahustiste kohta kätwaite sõnumetele wäga palju ruumi annab. Ilalduse-wäärilistele teadete järele on need sõnumed palju ilaldatud — olalt ilaldistele närwilise olefu, olalt aga poliitika-laabistite mõtete tõttu. Balti kiskalad, kes ennaft suurteft diplomaatideks peawad, püüawad ilaldatamata ajaloolist filmapiltu te wäl-elatawaste oma erafonna fadumalad-nud waltifemifemidimu uuefti ülesupitumisteks tarwitada. Sõpmataste kaest-tu ja palwete abil, mis ajalehtede fära läbi finitumist liemad, looda-wad meie kiskalad Peterburgi, kus nendel niipalju ühendawaid fideimel on, ärwilisele ajada. Saksilad ei arma illegi tarwiliku olewat Balti ilhtamiste tõffist mõtet warjata. Saksia lehed on wäga amalutius faanud. Harutamist tingimata tarwilist minemist juurde toaahitudumist, tingimata tarwilist Westfander III ajal fardofaand: tud uuenubiste ümber-muutmist, mis Räänemere fubermangudes Saksia elementi nii wäga nõrgestawad, wõib igast Balti Saksia lehe numbrist leida. Tulewateft poliitika uuenubistest unistabes, amalab, „Rig. Tageb.“ näitu-seks lootsit, et siin dige pea foorib jälle Saksia feeles äperufandumilega ilumuwad, et waltitules (adminiftratsio) ja fohitus wenelaste aset jälle kohalikud elanifud täidawad, Saksia element jälle jõudu faab ja „meie“ toif need seifufobad jälle tagasi wõtame, mis igawesti kaduma läinud näitastuwad. Nende ja farnaakte harutamiste peale wastata wõts Wenemaa wanaõnaga: „Jahmata wader, näid on siin nädal.“ Aga ilmaoagu unustawad saksilased „koha-litfudeft elanifudeft“ juttu tehes Gekti ja Päti rahwahuiga ära. Lätlast ja eestlast foltu on peale 2-miljoni, saksilast 165-tuhat. Tõffistest lätlaste ja eestlaste tunne-tekst saksilaste wästa annawad üheit-poolt praegufed rahutused tunnistuwft, teist poolt aga — mitte-lõppem firgalt fulesõda Saksia ja rahwa ajafirjanduse wahel. Saks-

lastel on tarwis tõffist ning põhjali-kult oma wastastikku oletat e. flaste ning lätlaste wästa läbi waadata, kuna nad wenelastege tõige ite-mas sõprufes elama peafiwad. A. u. tist raskufesd oma taluts tarwitabes mitmeigufed järelanimist fofufes taluts wälja nuiata, farratuste täiti fohutawaks illes puhuda, et nende põhust tumeftada, waltitust lätlaste ja eestlaste peale juhtida, lootufes, et waltitule fätiga oma fardetawamaid faapühidaid nõrgesta-ta — see kõik on, wõib olla, wäga faawal, fuid woenwalt fangele ette-faatfiew ja õistardefopane.

Siimil ja Gektimaa mõiskitfude-seifus amalab näib, nagu fuunda, tähendatud pühete fättefaamist mõt-tes fuurendatub tegewust ja — nagu näha — on ial selles la tagajärg. Woltimaode rahuliku ning loomuliku edenemise tõffised sõbrad annawad aga nõuu ennaft mitte nende ajutiste tagajärgede fäste anda. No aliesse oma-omawalitfufes tar-misolewat uuenubist fangele edasi wentitoda ei taha enam farda min-na Reid uuenubist sel mõttel fäste fada, et talupoegadele omawalit-fufes aialust nime wibi olandumist ilada, lätel la woenwalt torda. Ei mitte poliitika-ajamine, waid tõffied uuenubised kõigi rahwastubde ühe-õiguslikstel aialust wõitwad Balti fubermanautes fudlat rahu jolale fada. Balti feparatistideie tähenda-made lõpufes, et nimelt rahwa ase-miffude fofutufumist Saksia feparatistumisele terwel W. nomaal täie-lit lõpp tuleb.“

Nõnda Wene lebi. Saksia lehed räägitwad olalt wäga lootufekalt, mille järele arwata wõib, et neil rõõmustamisteks põhjust peab olema. J. andu nob feda tähele, et mis nob tumeftamile, ilaldamist ja la laula wale õbi fätte faanud on ja weel fätte laada loodawad, neil fard foltis malmama tulla wõib. Argu lootu nad, et fee seeme, mida nad meelega fälwanud, teist wili faannab, kui seeme wääriline.

Piaantitult on faksad flinjet rah-wast wähemalt hämarufes ja effi-ormamisteks hoida püüdnud. Selle hämaritu mõjul wõib rahutul ajal midagi wälja paistuda, mis seniaeg-setel fofitajatel te hirmuts wõib faada. Ei teritamata mõistus, mi-

da pealegi kumlikkust rikutud on, digeib otust teha ei jaks, siis leiavad ka kõige pöördumise jutud uskujaid ja laialeotajaib. Näitusel nägatsife, ei sajad raawast kooleterategemise läbi ära tahta surmata, kuna nad nüüd näinud, ei nad joidatite abil raawast ja enom ni wõtta ei saa, nagu Pühajärwe sõja ajal jne. Steegi haritud naisterahwas teatas, et ta niiluguste arwamistele wastu püüdnud seista, aga ta pibunud nägema, et kui ta wähemalt ei wõlfi, ta läbi pahaSte läia wõib. Peaks koolela lahti peawema, siis on nembel häda, keda oia raawast ta „tegitateks“ peab. Selle asemel, et tagasjärele üle oma poliitikaajamise röömüstada, peaks jafjad waaatama, kuidas raawast idepoolest rahustada, ilma jä-jamäeta ja wägimallata.

Wäljamaa.

Italia

rauttee-meeste törkumise põhjuseid
maigustanud uuemad teated hoopis
ühesugisest lähest. Raudteelased
ei ole nimelt teadusega rahul, mille
järelgi läbi raudtee oma kätte võtab,
sest et sellega nende armamise järel
raudtee-teenijate osel liig vähe paran-
datud saab. Raudtee-meeste siht-
tule-kommission on selle kohta mani-
festi avaldanud, milles muu seas
järgmist beidfahe: „Raudteede-oma-
nikele oli see laululil, et piimil
raudtee-teenijate küsimus enne otsu-
statud jät, kui läbirääkimised raudtee-
kontraktide üle, mis nendele muurt
taju tõlvad, algatiwad. Sellepär-
ast oltwad nad väga õnnelikud
selle üle, et raudteelased oma siht-
tulega peale hakkatiwad: nad eden-
datiwad seba igat viisi ja nad
läätiwad koguni niitaugale, et nad
neid ametnikka, kes oma ametiwen-
dabega hästi läbi ei saanud, oma
agentideks pruuti fidiwad; ja äratas-
tiwad nad äraostetud ajalehtebe
läbi rahulematate ametnikkude wä-
su jelt fonnas taastumust ja a-
siatiwad asja niitaugale, et ministrit
Janarbelli ja Giolitti nendega läbi-
räägitiwad pidama hakkatiwad. Raud-

tee-seltske mäng oli meil annu-
selge. Nad tahtsid oma kontrab-
tidele aja mil mael filmipilgul taude-
meel riigi suulu peal rahustada,
nagu nad seda 200. miljonilise
paajuki-lasja puudude täitmiseks tegi-
wad, mille tarwis nad reikjate-
ja tauba-weoraha täitsiwad, mille läbi
taubandide-meeste ja reikjate taubid
42. miljoni mooli fergemaiks tehtud
on."

Pea'e selle on saadikute-kogus arvatults tulnud, et raubteede-omanikud tõrjumiste läbi riigitahtsuse lühibida tahtsimaud raubteesi praeguste jeltide täesti niisugustel tingimistel tagasi ofima, nagu see nendele kahtsult on. Selliste olla raubteekomissjon, kes tagasiostumisege tegemist pidi tegeema, ära ootetud olid Nii on ministreppresident Jurtis eestatanud ja nimetatud komisjonile eestimees Saporoito on selle kohta ka hoiatamaud teateid annud.

Brantiusenaa.

Saksa keiser Wilhelmil Tangerisse külasel minetult saabit walitsew Prantsufe ja Sakamaa wahel põnew olef. Prantsufewälilmiste-asjade-minister Delcassé hoibis emasti senini Sakamaa wastu waenulifelt kuna juurem jagu prantslasi paremaks peab minemiftu unustada ja fatslastega mõistiftu naabrite moodi elama hafata. Sellepärast on nüüd herra Delcassél fidebad päewad, seft loit parteid fipuwad talle kallale, mift ta omal ajal Ingliseaaga Marokko üle lepingut tehes Sakamaa hoopis tõrwale jättis, mille tõttu wiimane nüüd prantslaste ettemõtetele Marokkos fiiufi wahela püüab ajada. See olla rumalus oluud ja herra Delcassé püüdwat seda rumalufst ifka weel edasi teha. Sellepärast kauftutsef teda walitiftu pingalt minema fhibutaba.

Austria-Hungary.

Ungria-lased on oma nõudmiste
waheajal wähe nõrgendanud, sel-
gijuti awalbatud märgufirtjas an-
taste Ungria sõjawäe-kommando keele-
muutmise ja Austria majanduslikest
Ungriaist lahutamise asjus ettema-
mistamisteks aega. (Simeist nõud-
mist on märgufirtjas loanni niti ette-

waatifikult* puudutatus, et teha nagu
enam olemasgi ei ole, kuid leppimisi
ei ole siiski niipea loota. Meseis-
wuslaste partei ninamees Koskuth
on ühes ajalehe kirjatüvis seletanud,
et lahjaks asi siiski jõeupprooviks
tuninga ja rahwa wabel muutub.

Greta.

Mäfs laguneb iffa latemale.
 Rahvafaadifute-fogu, les hiljuti
 valiti, on fa ühenduse Grefamaaga
 välja kuulutanud ja Grefa
 põhjusfeadusele trundust
 wandunud. Greetalaseb looda-
 wad, et suurtigib, hiljutise märgu-
 kirja peale waatamata, wägitalaga
 ühendusele wastu seisma et haffa.

Amerika.

Ruubas Amerikas elataste ja asju aetaste, seda kujutab e'lawast wõttis walefamaanduste pärsast ligenbatud riikide põhja dhtulermas, Kanabasse sissetungimata Kaljumagebe sellal olemas Montana riigis. Nimetatud riik on sahte waentlisseje erakonnas; saatitud ja asjata püüas tõige wõigem rahameeste-ühitus ilmas, Standart Oil Company, oma wast- tust, kes temast palju nõrgem on, teelt eest ära saaba. Kõla on lahingu- määli weel Augustus F. Heinze pärsalt. Mõlemad wastaste annamad miljonist määla, seaduseandjad astu- tuijed ja sohtud on asjasse segatud, altkäe mafus wõimline oli ja on pöewotforral. Äst on nii hullust löhynud, et riigiwaltluis surnutid ol- wadegema ähtluse (St. Oil. C) taksus ühe'alasti seabus andma, et juuremat hulla riigi elanikka määla eest taitsta. Wõttluse-lugu on umdes järgmine :

Rahelafamunnendate aastate sees saimwad kaks meesi, näühne ühenbatud riikide senator A. Clark ja surnud kapitalist Daly, kes mõlemad oma jõnu läbi tõrgele olwad tõusnud, älemafanimetatud mhetdõostuse riigi üle wõidmu oma kätte. Nad olwad eeste jõbrad, kuid läikimwad lõpels kajuube lahtuminekku tõttu määlses. Clark igatseis ja poliitikamehe ann järele ja lastis enese 1889. aastal rah- musedaste partei poolt, kellel kaks jeh- jajaal Montanas wõim oli, ühiseiriikide saaditule-fogu liitme fandibadihes seaba. Daly hõlmas kogu montana partei wõba-

rikkaste nõuakse, ostis Montana seaduseandja rahwasaadikute-kojalikmed ära, nii et Clarki nõu seeford nurja läks. Seltsamal aastal wõeti Montana riik ühisriikide täidekuuliseks liikmeks muutja ja nüüd oli tarwis riigi pealinna walida. Daly tahtis selleks Anacondat, kus tema sulatamiskohud olidwad. Clark wäljalest alewiti Helena. Daly raiestas selleks jajahtubanded dollarid ära, et rahwast ja mõjumaid isikuid oma nõuakse saada, Clark andis aga weel rohkem walija ja ta wõitis. Rõpels ajas ta asja ka niitaugele, et ta senatorina Washingtoni saabeti.

Niitaugele wõitluse ajal juhtus 1889. a. juulil 22 aastane mädõöstuse-infener F. Heinze sinna. Ta sai enese Buttes, waleidõöstuse keelkohas, ähe seltsi juures loba. Ta õppis seal asjaolust tuldma ja leidis, et mitte millegi eest tagasihoidluse mees seal igal wiisil ebaft saada wõib. Kasta päraft reisis ta Saffamaale, et mädõidõöstust weel täielisemalt tuldma õppida. 18. a. tuli ta tagasi ja hakkas oma plaanist läide saatma.

Oma pärandatud 100.000. dollari-riikse kapitaliga alutas ta „Montana metallimäda ostmüüsiuse“ ja ehtas ähe wäljale sulatusewärgi, mille tarwis toorest materjali Chirella faewanduseft toodi. Selle faewanduse omanikuks tegi Heinze fauba, et see waseumäda pealt, mis üle 12% puhast wäste andis, 25% talu ydi faoma. Kui aga talu walepuhastamife kulusi ei kata, peab faewanduse-omanik Heinzele pumbutma summa makama. Palju faewanduseft faadub waseumäda sulatat ära, kuid faewanduse-omanik ei faanud midagi. Mitmales ärtas mitmaks tahtluse, et Heinze selmit fombel wõeraid oluside metallimädale meelega juurde fegab, et aga 12% puhast wäste walija ei tuleks. Tõufts profetse. Heinze wõitis, kuid sellelegipäraft nimetatatse seal weel praeguigi aga niitaugele pettuse lohuksja Chirella profetseftis. Nii wiitit tegi Heinze fa teiste faewandustega. Teenitud rahoga ostis n-di remits Heinze faewandust. Tema tubli astatundmine oli temale suureks taluks ja pea eelmata kindlusega ostis ta faewandust, mis kui täjabad maha jäerud olidwad, tema all aga uuesti õitfele ididwad.

Niitaugele kui Heinze enesef kindla põhja jalge all tundis olema, hakkas ta profetseftide tormijooksu teiste ühisuse wästu, selle fäes semini kõit fauandwad faewanduseft ididwad. Et tema profetseftumife wiitist aru faada, on tarwis pilu mädfeaduste peale heita.

Praeguiste ühendatud riikide seaduse järelte on igasüü uue afunifule inlatud riigi päraft olema maa peal 160, afra suurus tüüft enesele walija walida, mille eest ta 2,50 dollarit afra pealt makama peab. See seadus läib aga maa lohta, millest ühtegi minerali ei leidu. On riigima mineralistiks, siis on afuniku maatüft hoopis wägem. Eelmise metalli leiu ajal oli Montana riik juba pea kõit afunikuks ole ära antud, kes seal peal karja fäkwotafidwad. Peale selle oli maa mädemine ja faetamine nii pumbuline, et hiljemine üstfute afunduste yitride üle juur fegadus idufis. Teine seadus, mis Heinze fäes kõige fardetawamaks tõarimataks sai, oli metallifoonte tarwitaamife-digus. Enam jagu nendest ei lät mitte piluti ja risti maa all, waid lähewad järsku maa fäse. Montana seaduse järelte on maatüft omanikul, mille peal metallifoone maapinnale tuleb, digus soont tema termel pilufel. Iui ta ta maa all naabruseft olema faewanduse pinna fäse ulatab, ära tarwitada.

Wõitluse alguseft faadit on Heinze rohkem kui 120 profetseft „Wale-trust“ ühendatud faewandustefeltis, wästu alustanud. Nimetatud ühisuse peamehed on Rockefeller ja teised idimürstid. Wõlemda pool ei pidanud mingit abiduuu küllalt alatuft, et aga wästafele tere peale läia. Kohtumitud ja wannutatud mehed osteti ära, waleidenduse materjali toodi ette jne. Heinze teadis, et wägem kapitalistide foga tema häwitamifeks kõit tegema faab, mis wõimalist ja ta wõitles fäis ta fellelohalet.

Tema teguwilsi kutsutab kõige paremine lugu, millest temale wäteme, tolmenergeline maotifuse, mis ühtepidi wiis jalga, teistpidi 13 jalga pikk oli, asja andis. See pilfene faewandusefene on fahe, Anaconda ja St. Lawrence, kõige

rikkama „Wale-trust“ fäes olema faewanduse mahel Heinze linnitas, et selle maatüksife peal, kuhu forralist fokra-onni ehitama ei mahtunud, Anaconda faewanduse peawafefoon maapinnale tulla, mis peale selle maa all itfa enam laiale naabri „faewandustesse“ haruneba. Kohtumist Glancy abil ajas Heinze asja niitaugele, et Anaconda ja St. Lawrence faewandustes tädõtamine ära keelati. Aunust 2500. tädõta tädõitfe mõjul tehti see keeld tühjaks. Kohtumist Glancyft ei olunud Heinzel küllalt, ta lastis omaile teise abimehe, kohumist Harne, walida. Siia juurde on tarwis tähendada, et Põhja-Ameerika ühisriikides fa kohtumitud rahwa poolt walitud faawad. Walliad Montana ostarigist on enamiste tädõitfe, kes suuremalt olalt „Wale-trust“ faewandustes teenistust faawad. Kuid, nagu igalpool, on fa Ameerikas tädõitfe tingimata idõonbja wästafed. Heinze prunkis ieda asjalugu oma taluks ja ta toimetas tädõitfe abil fergesti oma mehed ametifesse. Niitaugele poliitiline mõju tema pea fõiaristif ongi.

Kõige firumaks lätis Heinze wästafte afi fäis, kui ta ähe „Wale-trust“ harufeltist, Boston a Montana Company, faufafade wäljamaafmife feldma pani. Ühisriikides on faadus, et üks ühisus teise afthaid oma fäes pidada ei tohti. Heinze lastis oma abimehel Mac Ginnis ähe ofa Boston a Montana Company afthaid ära osta ja ülemalnimetatud faaduse põhjal „Wale-trust“ wästu profetseft alustada. Kohtumist Glancy abil on ta fäks aastat äega nimetatud ühisuse faufafade wäljamaafmift takistannud. Rafjumma on 3. miljonit dollarit peale faewandus.

„Wale-trust“ oli õit-ühisusele järele teha tahtnud ja waleidenna — selle ühisuse fäes on 2/3 terme itma wasefaagist — hitruks fõrgel frumitud, mille mõjul wafe tarwitaamine palju wähenes. Selle idttu ei faanud „Wale-trust“ kõit oma faadust ära müüa ja afajafuuf on temale 150-miljonit naela wäste tagawaraks fõgannud. Nüüd tuleb ühisusele see õnnelst Et Heinzel ja tema afiliffi järele andma fündida, lastis ühisus kõit oma f

wandusel ja lusatamiste-ahjud teisma-panna. 70.000 töölisi jätkavad töötama, terwe riigi jai tauplemine lüganu. Montana elanikkudele tulid nälg täht-
Nad isundisid siis kuberner Toole-let teaduseandja kogu erakorralisele koosolekute toitu kutsutama. „us mitte-mel teadused „Wale-trust“ toitus läbi wihit, näituse, et ülemrigit-
tohus mõis alamatohtumistude ot-
susi kontrollseerida ja asja ühe koh-
tunika tähti teise kätte anda, kui
tunibit kohutajateist kohtuniku mitte-
crapoolen arwob olemat. „Wale-
trust“ lastis taupandueid selle jä-
rele jälle töösse hakata. Wõitlus
testis tellegiparast nõrtematalt edasi.
„Wale-trustile“ on aga wabaeal-
nus wastane tõusnud. Keegi tema
asutajatest, Isaac Lawton, läinud
teistega tähtselt. Lawton sattus sahe-
tule wahile. Nüüd on Heinzeaga
läbirääkimised ette wõetud, et te-
maga ühenduseisse astuda.

Lugeda mõis eht mõeldab, et üle-
milloobud kirjelduste järele ame-
riklastel päris hulkalähind inimestel
peawad olema ja wabadus inimes-
tele, näit. Montana: kehewematele
elanikkudele, kogumiste õnnistuseks
pole. See pole aga täht. Ame-
riklastel on üleüldise palju auustamab
t inemel, kui eurooplastel. Wabadust,
olgu minu pärast kas wõi nägi-
misse-wabadus, ameeriklane mingi
hinna eest tähti ei anna. Seal on
igakuks oma õnne sepp. Jaa
Heinze tööline wihub, et tema waheti
ford niitamaingane wõimumees
saab olema. Tarwis ainult waema
näha. Ja sellel mõistust ega töö-
himu ei puudu. ei pruugi Amerikas
oma tulewiku pärast mures olla.
Numalad ja laskid aga on seal
ilm-armuta tabunud, i. o. nad jää-
wad eluotfani teiste alamaks.

Dies irae *)

Georg von der Gabelentz järele.

Ma juhtusin humel reisside ühte
rirkosse ja suurte külaste, nagu neid
wiljakotiks Alpi orgudes leidub. Oli
pühapäewa-hommik.

*) Dies irae, dies illa — on ühe la-
danateise wõimupäewa-laulu esimene jõe-
nab ja tähendawad ümberpanetus — wi-
ha-päew, kohtu-päew.

Kest küla seisis kirik. Ja oli
ühe loogeda platfale pitrits ja tõu-
sis kõrgele üle talupoegade siindli-
tatsuste. Et hallist hoonest tofane
orelimäng wälja minu juurde tung-
gis, tegin ma raske, ranaga lööbub
ufle lahti ja astusin sisse.

Hämarik lootas ennast õrna loo-
rina taelepoole — polwetajate-bulga,
uskfiste lööbub pitiride ja kõrgete,
niferdatud toortootide üle — latala
ja mängis ka ülewal raudkivist
sammaste ümber, mis tatusel rist-
wõlmi kandwad.

Misnagune pühalik kätumus oli
nenne kumideist taorede all!

Kajata pühadist see päemawalguks
läbi kirkaste Gooti atende sisse
tungida. Kuskufiku ktega runtube
peale maaltub pühade ritiete paldu-
des woltides murdukiwad pälele
tiired ja langetiwad sees wäimult
ja tumeba hiltaleuga Ristilööbub
hõbedale teba ja pühitsetub riststabe
peale altaril. Tagapool paistis
mingi sullatub niferdus. See oli
Jumala ema kuu eluaurases, fur-
nud Kristust süles hoides. Kuid
ta see wajuks pool pimeduseisse, mis
kõike kirikut täitis.

Tafu läts sõrwalolema wõlmi-
uks nüüd lahti ja kiriku sõrwal
olema flootri ristkäigust astusiwad
munaad paaritiwist sisse. Nende
pruunid kuned libisefiwad käigi be-
leba walguse tähti kiriku waju-
desse ja nende ühetooniline, pool-
walgu laul segas ennast oreli hea-
tega.

Keglastelt lhtus see hull mõdda
kestruumi palwetajate ribad waheli
lähti. Nende puust fandaalid (lala-
nõund) kōmefiwad tafa pōranda
kümbe, kulunud kirjabaga furnahau-
debe kivilaudade peal.

Nad laulfiwad „Dies irae,“ laulu
wimaleist kohtust

Jmeline wiis näis ühes edasi-
astumate, tōksiste meekstega aeglaste
tattisammus altarile liginema, rist-
ilööbub Jumala hõbedalised filmad
hiltakfiwad ja mängifiwad heleda-
mine, nagu kiltuatafiwad ennast
jurnub, metallised täheb, nagu wa-
takfiwad nad kohtumistija pilguga
liginema peale!

Wihapäew, kohtu-päew!

Gnamiste igalpool olwad paenu-
tatud põlweb ja mahopõdratud ot-
jaksifed, uimastaw juittetamiste-roh-

tube leht ja peale selle juittetamiste“
nõunde sullaste teittide kirkilemine.

„Dies irae, dies illa
Solvat saeculum in favilla — —“
Igwane lamp waatas nagu
õdga, ühtil film waga kogubise
peale ja paistis ka siis, kui ifka
jälle üleskeriwin pilw sõrwalolewat
altarit ja kallist niferdatub kuu tat-
tis, et siis ülewal sammastwõlwe
all aegamõdda laiale minna ja ära
kaduda.

Tõhedaist üksteise sõrwal põlwi-
takfiwad maarahwa mehed ja naised.
Naisterahwad olwad tääl pühä-
päewa-ritetes, kuid kirjud, heledad
põstfud ja rätid olwad siin sees
oma wõrwide rõõmuastawa wälja-
nagemise kaotanud, nagu oleks nad
aastafabade mõju all ära kōlleta-
nu ja tolmunud, nagu toetud al-
tariteft.

Minu sõrwal põlwikas üks halli
juuststega wana naisterahwas. Ta
oli oma nõrga ülemitte teha „a pea
määrduud raudkivist postil najale
toetanud ja see koht, kus ta wist
juba aastate faupa kmitit toetust
oli leidnud, oli wõbe läitfimomats
saanud. Tema wõrtlewat sõrmede
wahelt libisefiwad äraloetud paatri
puust helmed, kuna tema hammas-
teta juu ühes laulda pühadist.

Kui kaebawalt kōstis kema eluta,
kõwatunud huultelt „Dies irae!“
See oli armetu loogelemine ja wa-
natepe punased filmad waatafiwad
hädalifelt oma ette kumbe peale,
nagu peaks need lahti minema ja
põrgu hirmutust näitama. Kõik pa-
tud ja elurokus tulwad laulus:
„Dies irae“ kuuldawale.

Paljud naisterahwad nutfiwad
ja katfiwad oma filmad kätiga kinni.

Itfa fersama wentiotud toon,
juittetamise-nõunde kirkilemine, al-
tari ümber olewate hallide pilwe-
feste flia-sinna hõljumine, tumeba,
nõrwa warjube märg sammaste
toga ja manabusest mustaks-läinud
toiwide ja puust niferdatud kujuk-
e ümber, millede kōstifet juba ammu
wõrwi ja sullatus ära olwad lan-
genud.

Kiriku laius jai minule rõhmuwalt
kirkaste, segane õht ja kõigi nende
põlwikajate inimeste jabe, raske
leht pigistas lammastawalt minu
rinda.

Ma lükkasin hästiselt ligema ukse lahti ja astusin välja.

Walgene hulk woolas silmapilt walgete laintena minu ümber, heledumemeri, mis kiriku ees olewat platši fatis, woogas.

Sinna talised healed nagu pimedasti maapõuest tulles natuke aega weel minule järele tõlastamad, liigenein ma aeglaselt küla otjale. Seal oli tolate maantee ääres ruumtats ja pühas mõraskemaja.

Wanamaria-waadikest ümberpiiratud lehmajäda leidsin ma rummi ja warju palawa päikese kiirte wahtu.

Minu ees joofis tee peal libedaste ametis olew juurte, mustade kanele parti ümber, kes kaeatari otjast, mida kots tugewat, puust lükipu külge kinnistatud hobust joomise juures lõimeist wälja ajakwad, kuttar oli loomad, et wäbe wubata, wankri eest lahti mõtnud ja seisis nende sõrmal, teise hobule nojale toetades ja pilp hoolestult suu murgas. Aegajalt patutates ta soomelise, päikest põietanud kõrga meelitates looma läikawat, sooja selga.

Natukes tõi peremehe tütar mulle minu palwe peale weini ja astus siis ilma mingi lastuseta mõrwa kussari juurde, päris tema käsi, kuhu ta tuub ja kuhu läheb ja andis tema karni naliade peale jalgelt ja otawaste wõstuseid, mille juures ta mõnikord lütsilist naeris ja beameele pärast käia sotsu löi.

Uks warblane lendas kartmata minu juurde lehmajäda ja alus kirtsudes minu lina ääre peale, läikimate silmidega leimaraatusest otjades. — häbemata kerjus!

Minu ees awanes lüa woabe.

Sealtpoolt laia maanteed waaatamad üle mõnede rohelistes niitudes kerkel olewate talumajade järele wilmide poole tõuswad ja meelit harulikke sõrmedagebe ladwad sisse. Ma nende otjast on leikdama päikene ja lumewäljal hüllgamad tumedate talumürakate wabel määratama pühuses, läikiwad kui pühad, siibist rätikud. Mäelõgi tormab wahutama koi näol üle musta taluainime alla.

Loplasas Sarjamaa-kunstele metses seilab kaugeal tagapool ja lihvane tarjamaa kirjude lillewaipade peal

on pruunikirja lehmad rahuliseit mõltsedes maas.

Nende kalluste sõbus, hele falkin tungib kuni aimu juurde, kui mõni loom tüütawad kähkled ära hirmutades raske peaga selja peale puutub. Seal tultub, nagu aasaliiside lõhnast ja meeli joobunud, üks kollane liblikas üle tee minu lehmaja poole.

Aegamööda läheb platši elawaiks, inimestebul on hingewalwe järele kirikust ära tulnud. Mehed, naised ja lapled woolamad juurde ja ta üks rändaja mängumees on kohal.

Nad kõik seilawad telet päikese paistest walge teetolmu sees. Siit ja sealt tõstab rõdumus naermine ja ätumeelne nali. Lustilist lehmimad naisterahwaste küharate lühid ferge tulle käes. Kui ruttu on kõik kiriku tõdibus ja lein unustatud!

Loobimete noorte pilgade hulgad jalutawad ükstele kae alt kinni botbes edasi-tagasi ja mõnele wab mängumees tagapool tontius mängima hakkama. Noored poist wõtmaw naerwate neidude ümber fawaste kinni ja pekkamad noelutud laabastega jalgu rõdnu pärsi wastu maad, nii et tolm taan. Kui lütsilistel sõlas wäet tantsutist wistise ja kui sõmaste tühel tantsi fiate ätumeelne hõistamine üles finte, pilmete taewa poole, kui teal oma tantfijanna hästiselt mõlemate kõtega kõrgale üles tõstjab, nii et heledawarwistele kilebid täispühitud saamad!

Puucne ja walge wiin täidab klaasist ja hüllgab päikese kiirte käes. Kõrskid ennast mitte ehtida lastes, teerlewad pühafesed wõdistades õhus ja ka mõraskemaja-peremehet soer mõtab külalistel lõbusi sobaliputamisega oia ja hüppab mämades oma peremehe laste, tahe walgete lofidega poistele, ümber.

Seal seilab ta see wanake kirikust! Minult mõned sammud minust eemal toetab ta ennast puuwarwade nallale ja waatab tantfimisest pealt. Ma tema tahab nooruse rõdumus oia jaada.

Tantfijate reest astub üks suur, sirge tütarlõps tema juurde ja wane ümarguse kae meelitates temale püha ümber, kumardab siis ennast

wanakele poole ja fõstistab talle puuastades nühagi sõrwa.

Nüüd näen ma, kui õht nagu nad on, nad saamad küll tiigibalt fignatõbe olema. Ma wanakele silmad peamad fõrd nii hüllgamad pruunib olund olema, kui nüüd tütrekütrei. Ta nistub tütarlõpsle jalgustades peaga ja endiste aegade wõstupaistele lendab ärafeletawalt üle tema fõrtus näo, nii et ta silmapilt aega peaarau ilus wälja näeb. Warsti peale selle laseb tütarlõps wanakele lahti, annab temale rutu ja lalaja suud ja läheb naerul inuaga üle noore poisi juurde, kes tema tuletõli ootunud on ja teistest eemal puukamitu peal istub.

Wanake jääb jälle wagaama ja ei pane leda tähele, et lapelõps oma kallimaga üle aala wiitwat jalgated mööda itta kaugeemale läheb.

Kas mõtleb ta weel kirikus laulbud „Dies irae“ peale? . . .

Ma ei uia. Mille näib, nagu oleks see fõstibest ära unustatud, nagu oleks see fõrumeelne ja moittem laul ära heitunud, igaweseks wõitlud.

Kas ei ole rõdmitel mitte õigus? Kas ei ole fõe päikene uuhattõrwa hüllgamad, kui fõid lambid, fõa ei ole fõime laewamõlm mitte fõinam ja fõrgem, kui fõid kwiitid kirikumõitlud?

Ja kas ei ole hõistamine intmele rimust, iga märke, igawele elu waltu fõra mitte parem kui kirikulant?

Kas on see fõid patt?

Kuinas on wimene ingew ja woba?

Ma arwan siis, kui ta mitte pärimet ujuda ei taha, waid wõstu, kui ta üle hõlli surma, üle „Dies irae“ mitte lõpmata fuurt ja lõpmata kintel elu ära ei unusta. Seft ta see on Jumalasti.

Nali.

— Paha takistus. Mis? Teie puksad olla jälle edasi lütkud? Paqama päralt — las teie hulluks olete lütkud?

Peigamees. Hullust küll mitte, aga igafõrd, kui mõrskõllest walmis loob, tuleb fõhin-priistaw ja poneb ta haamri alla.

Jerusalemi ärawõitmine.

14

M. Harry auhinnaga kroonitud romaani

Herra Hifferi laitse all olevad waesedlapsed saawatiwad siin maad, ajatiwad meespuud püsti ja laastatiwad õhpuud. Nad kandisid tootrikest Euroopa ülitõnafi, lühistefels lõigatud juustete pärast näsiwad tõrwad liiga suured ja nende lühistefels säärilute seest karhübena wäljapaistisid peenitfets jalad weafiswad aigut suure waerwaga juuri, noeladega lõiduid jaapaid järel. Mõned olisid isanda äraolekut tsuguga pruustisid ja piinariistad jalosti ära wõtnud; nende jalad paistisidwad pehme, wägewa maa seel mudajef, punasid ja punsunud wälja. Kõid nende loomuline tenabus oli tabunud, nad olisid teguni Euroopa tufistufepaigete hulguiste farnasid.

"Miks ei laje teie nendel nende rahwaruuetes täia?" Ümestades waatas herra Hiffer temale otfa. "Miks? ... Aga ... teie ei wõi ometi tahta, et ma neid närudes ümber joofista laisef!"

"Miks mitte? Eft andke üks riie, kuid jätfe nendele nende ilus ülisfnd!"

"Rust tundus aga siis ära, et nad triftisid on?" "See on dige; selle peale ma fugefi ei mõetfnd."

Kuid Elias ei saanud oma mõtetfi siiski lahti:

"See on nende ainule ümberpöörmine, inetufe poole pöörmine. Ünnets mõistand nad selle tõit oma äraminetu järele niifama ruttu minema, kui oma uijugi."

Tee läts üle wäljade. Paremalpool tõufiswad wäljasa Etrata sinifid rinnahud taewa poole ja firutas ennasti palju armastatud Hekron, nagu ühte oma liha-wate aedada peale, wälja. Semal wafuswad Gaja ja Alaklen liima ja mere wähele. Pabemalpool, faugel ida faares tõufis aga nagu tufitetamife-nõuudest Moobi roofististelt, lõbujatelt fõrgustiftuhdelt ferge, õrn udu taewa poole illes.

Elias tuletas Booz'i, Bettehemi jõuula peremehe lugu meelde ja ta fujutas seda enefele nagu harilikku, fõstifõõmud ja oma warandufe ning heoga fittlewat kadafafalla ette. Noemi oma pätiule fõbitaja osawusega oli temale wõstu meelt ja ta nägi waimus Rusti, feda Moobi meiftitfe, kes wakatule ja ferge, õpurifta telgi järele igatfe, ja iga õhtu linna müüri juurde lüts, et fealt üle oma fõdumaa mägebe poole waadata, fuidas need oma lõhnafi taewaefte õhufiitsi wifiswad. Ja fõdu-igatius arfas temas Moabi ja tema rändaja rahwa elu järele.

IV.

Mõned päewad hiljem fawad nad de Scharlotte, diafonistfi-asutufe ülema, kfeft fufie hõspidaliufie fõwile minna.

Elias rõõmufstas selle üle, et ta oma haigetuba ja kannatufe-lillede lehtmaja, kus temale nii imelift, aateltif õnn õitfend oli, jälle näha faab. Kuid ta fai juba fiste astudes oma lootufest petetud.

Haigemaja oli pibuliftult ära ehtud; rühtifetfi õige lõbujate ja wagalt mingit aastapõewa. Kunnififetfi fambloft pärjad, paberift lilled ja fildrooifidega ära ehtud, olisid fammofte külge kinnitatud ja laifiswad

nagu lillekõied üle fifemife hõwri ja effamifaalits ümbermuudetud suures feldri magamifetruumis — sellel aastajal oli wähe haigeid — ütleswad Araabia tüdrukufef fõfistades oma pähepõitub falmifi illes, teginwad fumar-dufi ja näitafiswad endid kui äraehtud, mõiftifid fõfifefef täies hulgules.

Reale leidsi mõned fiftatiftalifed teated ette, laudi paar laulu, fuulati mitmeid lõnefi ja fiis õstus terwe felfstõnd ülles efimefele fõrrale, kus päitefe paiftietes lehtmajades fõwilauid ülles featud oliswad. Wibu auulauad oli — fõplemata ifeärilise tähelepantemife tõttu Eliafe wõstu — tema haigetua wõstu afetatud. Wafetpidamata tuliswad ja laifiswad feal wälifefid ümberpööratud "ginged" ja fandsidwad fõrätetef ja ofemataft täis loogitaldretuid, auratawad fõhwitanniffi ja wahule lõõbud fõrrega anumid.

"Wahule lõõbud fõrrefti tõttu Palestinas!"

Wõõrad fawad selle üle waimustatud.

"Jah, fittfepimafi; täna homiftust faabil tegin feda, kuid ta ei felfa; mu fõeb on kui ära furnud," ütles õde Scharlotte, leidsi roofa tarwa, wähe alla rippuma alumife huule peal punane täin oli.

"Kuid ta on wäga maitfetu ja tuletat mõiste finodi püewafi minu isa juures meelde," kinnitas Cäcilie. "Ja fiin fee fõof, fõs ja tunded feda, Elias? See on minu ifamaa toit. Kui tõrebafte waitfes fee kõigi Wibanoni fufkfruga lehtud waimufte järele."

"Wafst leib maitfies ifamaal paremine kui loogid wõerfil, ütles üle Araabia wanaifna," laufus herra Simon, üts Helmeftia pangapibaja, wähele. Ta fandsi õpetafle moobi huldpriffifi ja tema wuifteti külfes rippus ilustufena "Debowo film."

Elias leidis loogid lailad oliswat ja fittfepim ei fõlbunud tema meeleft fufugi. Kõige rofitem aga oliswad temale Cäcilie fõnad haiget teinud. Seda fõibuftraami pibas ta nende uafaldama fõpelfefi olefu ajal fõõbud Wibanoni magufatfies paremaf! Wafet meelbif temale fee tüfifine felfstõnd rofitem, kui nende lõbus üffilbust fõebrite all. Ta oli fiis tõit selle ära unustanud, kuna fee Eliafe mälestufes fufumata edafi elas. . .

"Armatamofte teete mulle feda aau, minu fõgu waadata, herra Jarnain. Hiljuti omantafin ma fuure fufuga ühe uue, wäga hufitama tüfi. See on üts fõfulaud, mida fõegi hebuinlane Nebo mäel leidnud on. Ma fte lõpetafin hiljuti mõne ümberpanema, mida ma mõnes täufatfies ajafarfjas aualbada mõtlen," ütles herra Nifodemus, ainule Jerusalemi pubutafpleja, kes ennasti faupmesfets nimetas. Ta oli oma tegumift mifjonärina Afrta rannal alganud ja fufjad fõelb kinnitafiswad. felfifaabil olla ta neegrite pöörmife kapitafi wõstu ümber wafetanud.

"Rafufst olen ma oma piibluurimife fõrwale yidamud panema," fõffas huldpriffifidega pangapibaja fõlle, et ennasti teifele mitte wähem tähfale ettemõttele fõpõndada, mis lootufe järele fõrd meie afjale niifama fafulift faab olema. Mis arwate teie raubftee fõfta, mis Jerusalemi Jaffaga, Riionit Wabemerega, f. o. meie Ünnistegija linna haritud ilmagu üpõndama faafst?"

"See on fuurepäraline mõte!", hüüdis herra Hiffer.

Siis wõits Amalie ja mina ühe heoga terwifeweele Jaffafse fõita. Juba ammu on meil fee mõte, kuid

minu abikaasa ei suuda harilikk ebasõnase-ühtlasi ära lunda. Nüpea kui ta jabulasse saab, on ta jällegi tagasi maas."

"Ja, kuid teiega on lugu hoopis teine, proua Daimain." ütles proua Nicodemus, ta endine haigetalitajanna. "Teie raskutate kui tõsine amajone") ja teil on tore isikond. Kord panin ma teid päris imels; ma mõtlesin teid teguti Inglise konjuli prouaga ära; ainult teie tõrval ratsutaja herra nägu seletas mulle mu ehtsuse ära."

Cécile punastas märkuse üle oma tenaude kohta ja kahtlust äratamata eluviisidega isikuga mõtlemise pärast jügamaste ära.

"Ah, tõesti, kas olete neid toos näinud?" küsis õde Charlotte.

Nüüd jostatas proua Nicodemus ülevaatajannale, selle punane täin tema alumise huule peal märkema haktas, midagi tanu alla.

*) Ratsõjalasest, kes mutasajal Raskuse mägestiku ümber elanud.

Auis sul aega?

Häer kütt: "Auis sul aega
Laulu laul laule.
Ais ja ole mõnd lõnga,
Auis mõid sulmi lõlme?"

"Sulmid pole seppa tuua,
Müüd mõist sulada:
Neid mõis kuletaja laul —
Sulewad his tahmata.

Ei his aega palja kala:
Kah kiire kirsle,
Aga kinnasid loob kala
Aui ei mõlled laiale.

Mis his seda kala soomib —
Laulas laula avaldan;
Mida sootus minus soomib —
Mõis mõis mõistata.

Mõnda soomib laulu laul
Kala soomil soolmes,
Mõist mõis mõis laulu laul
Soomus, kui ka hõlades.

Mure ajal kandle keeled
Aerbelikult kilevad,
Soomu ajal kandle keeled
Ais mõis mõistata."

Mis meil on.

Imetlades kinnasid
Mõis mõis mõis laulu laul
Ei his kinnasid laulu laul,
Kinnasid his kinnasid.

Kõrdes kinnasid kinnasid:
Kinnasid meil pole,
Mõis kinnasid kinnasid,
Mõis kinnasid ei ole.

Ei meil ole kinnasid —
Siu kinnasid kinnasid.
Ei meil on kinnasid,
Kinnasid meil juba.

H.

Præguine Heministe-õhjade-minister
A. B. S. U. I. S. T. I. N.
kes ühtlasi ka 18. veebruaril antud re-
strikti põhjal ajutatud koostisjoni juhata-
ja on.

II.

Sõda.

— Merelähingu ootel. "National
Zeitung" kirjutas, et Inglise äri-

"Mõne katoliiklase juures oleks jee veel aruata-
dava, kuid meie oma juures!"

"Palugem nende eest, kes ise mitte ei valu!"
Ja ristis kätega, silmad laenu poole pööratud, lu-
ges herra Hicher palmist.

Sis toodi klaasid ja üts karahwin "Bellehemi Mar-
salat." Terwe seltskond jõi noorepaari terviseks.

"Armab lapied, mul on teie jaoks veel üks üritis.
Ja, üks kiri, mille ma veel täna vara hommiku jain
ja mis otse meie mõiste pidu tarvis kirjutatud on. Ta on
meie talli pastori Youngi käest; ma loen ta teile ette."
Ja herra Hicher kinnitas oma priidid, mis kangelaselt
ilka nina pealt maha kuttusivad paigole.

"Bravo! Bravo!" hüüdsivad haigetalitajannad ja
mõrerah.

"See armas papa!" ütles Cécile jügamaste lii-
gutatult, "ta peab kõige mees." (Ärgneb)

meeste kellel kartus oma laenuwade
pärast, mis Jaapani keelelale
mõnab, ita juuremaks kinnabada.
Wene laenuwastikust olla praegu 6
waga head merekaupmehele, mis-
lebeda nende kiiruse ning nende ke-
sitemõnustamisest tõttu ühtki Jaapani
laenuwastikust mõistelda ei suutwat.
Nende laenuwade abil mõida Jaapani
kauplemine Ingliselemaa ja Amerikaga
täiesti lõpetatud saada.

Kahtlemata olla aga neil abi-
riistkajatel veel teine ülesanne täita:
Wladimostoffi ühendustoitme panba
ning sinna terwe Wõhkefimensti lae-
wastikule teed ette walmistada. See-
juugune samm ei olla sugugi nii
rasket kui ta näib. Admiral Togo
mõida Wladimostoffi piiramiseks
tõigest 3 ristkajet ja ntlama palja
suurtüki-paarist mõida seadida kuna
aga sellel sadamas 3 Wene ristka-
jet bulga minilaenuwade ning wee-
aluste paatidega on, mis ei ole
sarnaselt piiramisel mingi tähtsus.

Merelähingu ei saawat laenu
aega teateid, seba tõendada kõit
tundemärgid. Arwatamaste minna
Wõhkefimenstli lorda i-ma wõhemagi
hõbata Wladimostoffi jõuda ning
alles sealt algawat ta, kui ta enne
laenuwade tarwitist ära parandada
on lastanud, oma tegewust.

Kuna nihkasti meie kui ta hõrkanis
Jaapani laenuwastiku kohta kinnabam
teated punduwad, his põhjenuwad
kõit hõrkanised nende kohta muidugi

arvamisete peale, mis siis muudugi ka inimestele vastu läinud, selle järele, kuidas keegi asiast aru saab. Nii läinud, näinud, „Frankfurter Zeit“ arvamisest eemalnimetatud

misel saatsivad jaapanlased tuntu- walt lahju ja tuiqi nad mõistatsewad, nõrgestatud nad enasti siiski. Parast seda ei oleks enam Jaapani laewastikuga raske toime jada.

malik oleks. Nagal juhtumisel on Wene laewastiku seiskuford, mis wase- tase wetele niidud minna, enam tui meelehehtit. Alma jadamata oles, kas laewade wigafid ära parandada ei jaa,

Niweki prospekt Peterburis.

Wimafel ajal on loati meile kodumaa nurgalt wihistli fagumendi ja õdesi Peterburisile lõitnud paremat teenistust ot- sima. Kodumaa laadestud strjabel on rahwal mõda Peterburi inurusest ning toredusest teada. Ta on elawa liikumise wõe- lei tui juur liwega peis. Niweki prospekt, mida eelole- wist kirjutas, on Peterburi peanilis ja oma tauluste poolist ta fõige rikkam alutis. Widi teal pahemat fõit olew elumise, umbes 1/4 wersta piff hoone on nõudantimetatud (Gostinõi-dwor). Seal on taulupis taulupile fõiges fumi, kus wateatund jüdalatusest fõaafin on. Ilts taulupis püüab teiti oma toredusega ille liida. Tealit astanab Peterburi „laured“ oma tarwituse ja toredust. Sellepärast siis ta tee piff woorimeeste-riba fõge taulupile wõe- tes, nagi piff naitab.

Jõrgumise torniga maja on Peterburi fõima duuma (nõufoogu), kus linawalituse-asjin actafie. Neel elumise fõrda teal õitõnami on, ke wõib eene pool päewa ära witta, tui ta õige laua juurde laab, ntipaju on teal isatuguseid joostõnafi. Alawal torni õras on tulefõite-mees õad tui päewa wõit peal ja märkab ta fõisafit tuid wõit teatatafie tulefõitust fõnetraadi läbi, siis tommatate laured mustad fumiid Alawalit tuiufi allapoole tulewate fõite peale äles, mitega rahmale tulefõitust teada antafie. Wuid teadaandmiste-wõiti ei õie. Alawalite aru ja nende teiwiti liitõide teatawad. mitsingufes lianajafes tulefõitaju on. Lõel on fõulide õiemie laernad.

Selle linawalituse-maja wõit duuma taga on eramajad fumi Niweki hafatufeni, mis fõit inuri taulupis fõit on. Majad paremat fõit on ta eramajad ja fõis taulupis. Teal fõit pangafutufed on ta nendes majades. Saur fupitga hoone on Woola (statolus) fõit.

Wid Niweki prospekti wõel fõitamis tõeapanemiste-wäärilifefes teeb. tee on teal walitum liikumine, mis õhturoole fõetõnõis õim on. Nagu piffi peal naha, lõtõmad naitafal woorimees woorimees fumi, mis üle wõitita minel jalatõime- teie tarõetawafes teeb, tuid Peterburi rahwas on sellega harjunud, mitepärast siis ta hõbuse alla jadamis õige wõide ette wõib. fõitufitafit on hõbusead-tes (õõnfad). Fõit peal on almut oia Niweki prospekti naha, teine jagu on taulupiste poolist teie fõrnanne. Wõimaste aasfate fões on Niweki prospekti mite toredat õitufi laured õitõnõid. õõige fõrõem maja Niweki peal on Amerifa Singeri õõmbõsmafinate-õõfõitufe maja, mille õõtrus mõõbalatõud aastal lõpetari. Waja on jettõme toredus.

lehe arvamisestele enamiste fõogu Stuid Wene admiral lastis Almifi, et ta wastane, adan. Fõgo, wawõit jarnafit juhtumist tarõitama fõafis

Wõaga wõimalik on, et Wene admiralil jarnane plaan õi: Fõ- fõerjafimi laewastiku oja peale fange-

Stuid Wene admiral lastis Almifi, et ta wastane, adan. Fõgo, wawõit jarnafit juhtumist tarõitama fõafis ning tel wõiti weneafif jao taulpa õõitõitama ei õõfõagiti, mis fõiree toomustatund rõitõjate läbi õõmeti wõi-

filma fõmbia toetustõhõata pifa fõitõlae- wõide jafõaga — nit wõib Wene laewas- tift tga filmapiffi wastafie fõitõfõigufite rõitõjate poolist fõallafetungimift farta. Wõimafõ wõõwad tga parafal pifut päewaafal fõallafetungimift

Kas on wälge-põllupidajal, kes
linnaist tangel elab, praegusel
ajal mõimalist ilma pitmata-
litueta läbi jaaba?

Ei ole.

Mis kasu on pitmatalitulest?

- 1) Piima produktid on tasuta rahast muuta.
- 2) Piim on rohkem müüetud.
- 3) Tööd on hõlbi mõhem tööhõlbi tar-
wis, kui lina- ja wäljalasmatamisel.

Kas on nüüd veel ajaohane
wõi walmistamisel tangel
pitma teetida?

**Ei, waid igal kohapida-
jal peab tingimata koore-
lahutaja olemas.**

Mis sugune koorelahutaja on
tõige parem?

**Alexandra
Balance.**

Mis sugused head omadused on
temal?

- Mleksandra-Balancega** on:
- 1) ümberlõigatud tõige lõikam.
 - 2) tõigatime tulu tõige olemas.
 - 3) talitrad trumli jee on alimilumist,
mille tõsta nad ei roosteta. Talitrad
ei ole nummerdatud ja sellepärast mõis
neid wagu juhtub, hõle panna.
 - 4) ja mis tõige parem, lõikud jaad on
igal ajal jaaba ja nad on olemas
kui ühelgi teisel koorelahutajal.

Kust on Mleksandra-Balance jaaba?

L. Sander'i

juurest Jürjewist,

Taani uulitsas, nr. 12.

Sinastirjad kaadame loomjatate kinnata

loka fakte.

Kaupafaktult

L. Sander.

Mleksandra-Balance ainumüüja
Jürjewi, Wiljani ja Wõru kreisi
jaoks.

СОСТОЯНИЕ СЧЕТОВЪ ЮРЬЕВСКАГО БАНКА

31. марта 1905 г.

Активъ.	Руб. Коп.
Касса	101158 08
Учета по ссудамъ	1068420 51
Купоны и выписки на траты по ссудамъ	16492 98
Ссуды по ссудамъ:	
Цеп. (мз. бун. гарантар.)	45676 —
" " " " " " " "	90291 —
" " " " " " " "	33927 —
" " " " " " " "	2800 —
За товары	
Цены и выписки (мз. копз.)	354806 78
Руб. 159,783 — (мз. копз.)	
Остатки по ссудамъ:	
Кред. по ссудамъ:	
" " " " " " " "	50840 86
" " " " " " " "	145943 25
" " " " " " " "	55445 04
" " " " " " " "	251808 78
Корр. по ссудамъ:	
a) Руб. по ссудамъ:	
" " " " " " " "	12534 42
" " " " " " " "	— —
" " " " " " " "	— —
" " " " " " " "	27226 74
" " " " " " " "	17742 13
b) Мз. по ссудамъ:	
" " " " " " " "	352235 54
" " " " " " " "	26957 —
" " " " " " " "	115 36
" " " " " " " "	42000 —
" " " " " " " "	— —
" " " " " " " "	10410 75
" " " " " " " "	1040 15
" " " " " " " "	6373 86
" " " " " " " "	51454 09
Корр. по ссудамъ:	Руб. 3266763 07
a) Мз. по ссудамъ:	150800 —
" " " " " " " "	259877 55
" " " " " " " "	1877137 —
" " " " " " " "	2100 —
" " " " " " " "	39553 —
" " " " " " " "	607445 59
Корр. по ссудамъ:	
a) Мз. по ссудамъ:	
" " " " " " " "	113234 32
" " " " " " " "	68343 15
b) Мз. по ссудамъ:	
" " " " " " " "	3867 69
" " " " " " " "	35827 59
" " " " " " " "	45075 81
" " " " " " " "	61101 46
" " " " " " " "	3010 91
Корр. по ссудамъ:	Руб. 3266763 07

Пассивъ.	Руб. Коп.
Остатки по ссудамъ:	
" " " " " " " "	150800 —
" " " " " " " "	259877 55
" " " " " " " "	1877137 —
" " " " " " " "	2100 —
" " " " " " " "	39553 —
" " " " " " " "	607445 59
Корр. по ссудамъ:	
a) Мз. по ссудамъ:	
" " " " " " " "	113234 32
" " " " " " " "	68343 15
b) Мз. по ссудамъ:	
" " " " " " " "	3867 69
" " " " " " " "	35827 59
" " " " " " " "	45075 81
" " " " " " " "	61101 46
" " " " " " " "	3010 91
Корр. по ссудамъ:	Руб. 3266763 07

Jurjewi panga sels

31. märtsil 1905.

Panga päris. R. K.

Kassa seis	101158 08
Wekslite diskonto	1068420 51
Kupongid ja kinnitatud hinnaaberid	16492 98
Lainuaks antud:	
Wälis p. kinnitat. hinna- aberite wastu	45676 —
Kinnitam. paber. wastu	90291 —
ja wõla-obligatsioonide wastu	33927 —
Kaupade wastu	2800 —
Wäärtpab. (seal seen ta- gaw.kapit. 259 783. r.)	354806 78
Era liikur arwe:	
Laen. kinnitat. wäärtp. w.	50340 86
Kinnitamata	145943 25
Wõlaobligatsioonide	55445 04
Wekel ja kauba-wõlat.	251808 78
Mitmesugused wõlglaad:	
1) Nende arwel:	
a) Wõlga antud riigi p. kinnit. pab. wastu	12534 42
Wõlga antud riigi p. kinnitam. pab. w.	— —
Wõlga antud kauba wõlatun. wastu	27226 74
b) Ajuti kinnit. wõlga ant. summad pank.	17742 13
2) Meie arwel:	
a) Wabad e. pang. tar.	352235 54
b) Maksun. enad. wõlga	26957 —
Protesteeritud wekslid	115 36
Panga maja	42000 —
Ho urahade kasud	— —
Kula	— —
Tagasim. wäljaminekud	10410 75
Wahke konto	6373 86
Incasso-Weksliid	51454 09
	Rbl. 3266763 07

Pangast pärida.

Põhjuakapital	150800 —
Tagawarakapital	259877 55
Hoiturahad:	
Tähtaegilised	1877137 —
Tähtajata	2100 —
Jäädawalt kuulutamata	39553 —
Jookawad arwed	607445 59
Mitmesugused nõudjad:	
1) nende arwel:	
a) Wabad sum. nõud- jate tarwitada	113234 32
b) Maksun. s. weksliid	68343 15
2) meie arwel:	
Panga wõl. j. summa	3867 69
Maksetawad intressid	35827 59
Sissepanekute intressid	45075 81
Intressid ja prowisjonid	61101 46
Ametn. paikni põhjuakap.	3010 91
Wahke-konto	3010 91
	Rbl. 3266763 07

Jurjewi pank lunastab ilma maksuta järgmistele: a) aabrite kupongid
ja ka kustumise alla langenud paberid wälja: Barkow'i põllupanga pankir-
kirjad Wilna põllupanga pankirjad, Peterburi-Tuula põllupanga pankir-
kirjad, I. Iwimaa pankirjad, Eestimaa pankirjad, Liiwimaa linna-hipoteki pankir-
kirjad Riia hipoteeki pankirjad, Eestimaa Wene juurdeuue raudtee obligatio-
nide, I. Iwimaa linna-hipoteeki pankirjad ja wõla kõik wõidulaste pabe-
ri- ja etutamise wastu kinnitada.

Direktorium.